

ગૌરીશંકર ઉદયશંકર ઓઝાએ કરેલો સ્વર્ગગામ.

(તેનું ગાયનકૃતિ આદરસાથે.)

દોહરા.

જોમણીમેં હડતાળીત, વીક્રમ શાલ વીશાળ;
માર્ગશીર્ષ શુદ્ધ એકમે, ભોમવાર નીહાળ;
ગૌરીશંકર ગુણુનીધી, વીર્યયા દેવ તમાન;
દીલગીર સીધું છત કીયે, મનહર માણદિવાન;
ગીતી છંદ.

આજમ ગૌરીશંકર, માણ દીવાન હતા પ્રીતી પૂને;
સ્વર્ગ સીધાવ્યા જાણી, માનવ જળચર પ્રાણી સૌ ઝુરે;
હાહાકાર થયો છે, મરણ સૂણીને સોય પ્રગટાવ્યો;
ધર્મ વીર જે ધોરી, ધરતી માતા કેમ હુમ્મલ્યો;
રંક માળવો રૈયલ, અર્થલાભ આદરસાથે ધણો થતાં;
સુન્યકાર સૌ બાસે, અગ્રેસર કેળકારી તર જતાં;
સૂર્ય પડીતે ઝાંખો, અમલ્ય રત્ન અલૌકિક શું કરવું;
ધશ ગતી શું તારી, આખર પ્રાણી શીર કયું મરવું;
ફરી ન મેળો થાએ, મલનગતી મશ્વર આ કહેવાએ;
સર્વ ચીજ સંપડાએ, મુએલ કેરો મેળો નહીં ક્યાંએ;
શોધો સ્વર્ગ સમક્ષે, સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળની માંએ;
માં મેળા તહીં થાએ, સ્વપ્નસવત મુદ્ધ અવધ ન રોકાએ.

માલીની છંદ.

સુદળ જનમ કીધો, લાભ ઝાઝોજ દીધો;
 અચળ કરીજ કીર્તી, જોગ સન્ન્યસ્ત લીધો;
 મનહર ગુણી મંત્રી, જ્ઞાનના બીજ વાવ્યાં;
 સુખ સરવ કરીને, સ્વર્ગ પંથે શીવાવ્યા;
 અનહદ કરી કામો, રાજ્ય આગાદ રાખ્યું.
 પુરણ સુખ પ્રજાએ, સ્નેહથી શ્રેષ્ઠ ચાખ્યું;
 અવર ઉત્તમ કામો, પાપ પાછો ન દીધો;
 વીનય સરસ ધારી, શ્રેષ્ઠ સંકલ્પ કીધો;
 ગરીબ તણી ગણીને, દાદ સાચી સ્વીકારી;
 આદલ હુકમ આપી, અંતરે દયાન ધારી;
 સુખ બહુ કરનારા, સ્વર્ગ પંથે વળ્યા છે;
 દીન દુખ હરનારા, નેત્ર પાણી દળ્યાં છે;
 ભરમજ ધરનારા, અમ થઇ આપ રહેતાં;
 અમી સુખ કરનારા, લાભ દઇ માન લેતાં;
 ભરત જુમી અરેરે, રત્ન રૂઢું ગુમાવ્યું;
 ઇશ શીશ નમી આજે, કેમ પીડા સમાવું;
 ગુણ ગણી ગણી જોતાં, શ્રેષ્ઠ જોના વિચારો;
 અનુભવી સરવેમાં, પ્રાણ જોયોજ ખારો;
 હર હર હર આજે, જોઇને આવી વેળા;
 વીર નર શું વીખુટા, સુખ ના યાપ મેળા;
 વીનય તણીજ વાતો, સાંભળીને વિભાસુ;
 ઇશ ગતી બની તારી, જુદજ જાળ ભાસ્યું;

સોરઠા.

ધન લાખેણો દેહ, છોડી સ્વર્ગ સીધાવીઆ;
 જરા નહીં સદેહ, વારંગના વધાવીઆ;
 વીચરે દેવ વીમાન, દેવ ગળ્યા દુનીયા બુદ્ધે;
 મનહર માજી દીવાન, ચોંપે સ્વર્ગ સીમા મુરે;
 શીથીલ થઈને ગાત, કાયા છોડી કારમી;
 પરખી લેજો, યાત્ર, દીવાન માજી દેખીને;
 મનહર માજી દીવાન, દુનીયામાં દેખું નહીં;
 અવીચળ લીધું ગાન, દુનીઆદારી કાગમાં;
 આખર આતમ જ્ઞાન, આદ્યા ઇશ્વર ધામમાં;
 ધરું પ્રભુનું ધ્યાન, દેવે પુષ્પ વધાવીઆ;
 ભાવનગરની માંચ, દયા દુંગરો દડી જતાં;
 શીલજી સુખની છાંય, ગૌરીશંકર ગુણી હતા;
 પુત્ર અખંડ પ્રતાપ, "૧વીજય" "૨પ્રભા" વીસ્તારહે;
 વેગે કરે વીલાપ, આંખે અશ્રુ ધાર છે;
 મુઆ પછીથી રોય, નીષ્ફળ છે આશા સદા;
 કદી ન કરશે કાચ, દીલગીર દીલગાંહે કદા;
 ગયા મળે છે વાહાણુ, ગઈ સંપત્તિ લો સાંપડે;
 ગયા ન આવે પ્રાણુ, અવસર મયો ન આવરી.

દોહરો.

નામ મહી ધરનારનો, જરૂર નાચ જણાય;
 મુદતે હરીપર પ્રાણીઓ, કષ્ટ ન ખેડે, ધામ.

મરસીયાં.

હાય હાયરે સ્વામીજી સ્વર્ગે સીધાવ્યા;

સ્વામીજી સ્વર્ગે સીધાવ્યા,

આજ ચીંતવ્યાં વીગાન ક્યાંથી આવ્યારે;

હાય હાયરે સ્વામીજી સ્વર્ગે સીધાવ્યા;

જોવા ઉમરાવ અમીર બહુ આવે;

છેલ્લો મેળો કરવાતે સૌ જાને;

મેલત સાંભળી ગસ્તક ડોઝાવેરે.

હાય૦

ખરેખરે એનો કાળ આવી ખૂટયો;

ઝટપટ રત્ન ઝવેરી હીરો છુટયો;

આજ ધર્મધોરી નથમ ટુટયોરે;

હાય૦

છાડી અહાળો વિસ્તાર પેતાનો;

વેદ હુકત કર્યા છ—વિધાનો;

દીવાં પોતે સદાપ્રતો દાનાર;

હાય૦

ગાફ કરજો અમારી સૌ ખોડો;

જગત છાડી વેભવ જઇ જોડયો;

સુખ છાંયા કરીને સંગે કાડયોરે;

હાય૦

આંધી નાગરી નાત તમ પાસે;

અવર અનુચરો કરતા ઉદાસે;

ઉભા દેવવેમાનો આકાશરે;

હાય૦

ગાજી દાવાન બાંધણીની માઝ;

ઝુરે નામ મુલીને જન ઝોઝા;

યથા દીગગીર મોટા મહા નરે;

હાય૦

(૫)

મુખ તરવર કાળે સુકાવ્યું;
 કાળ ચક્રે અરે કાંથી કાવ્યું;
 દેખી દરીઆમાં નાવ ડુબાવ્યું રે; હાથ૦
 દીશા સુની દીસે છે તે આગે;
 મુખ તેજ પીલામણું લાગે;
 જોઈ કૃત્ય જોગી સમાધી જાગે રે; હાથ૦
 ચાસે ચક્ષુમાં નીર ચેતારાં;
 જામ ગયાં શું સુખ કેરાં જાગં;
 નીસર્વા ચાલી તોષારાં આધારે રે; હાથ૦
 કાણ કહશે યથારથ કલાણી;
 દયાવંત દાતાર દીન જાણી;
 યાદ કરતાં આંખે જરાય પાણી રે; હાથ૦
 કહશે નીપજવા તથી “ ગમાનાઈ ”;
 લુહું થયું ખેલે છે બાઈ જામ;
 સદા સંકટની વાદળી છવાઈ રે; હાથ૦
 શાસ્ત્રે અનુસરી ધારેલું કીધું;
 લાભ મેલી અમૃતદ્રવ્ય લીધું;
 કરી સ્વપ્નસ્વ મેલણ એટ કીધું રે; હાથ૦
 વિર્જ્યશ કર તન જેઈ વીમાયે;
 ખીજ પુત્ર પ્રમાણ કર પાસે;
 એનાં આતર દીઠાં ઉઠાસે રે. હાથ૦
 જગત સ્થાપી પ્રભુ પ્રીત જોડી;
 સદા બહોળા વીરતારે ગંગા છાડી;

સસવાદી ખર્ગી ચીત ચડોડીરે. હાથ૦

અમી વૃક્ષનો ધર્વ ન થાએ,
ધશ ગતીનો નહીં ઉપાયે;

કેવી કુદરની ઈચ્છા કરેવાયેરે. હાથ૦

આશાગોડી.

ઝોચીતું વીધન ક્યાં, ! ! ! આવ્યું, અરે પ્રભુ. ! ! ! ! ! ! !

ઝોચીતું વીધન ક્યાં આવ્યું; ટેક૦

બાવનગરની ભુતગ આજે, ગભીર રત્ન ગુમાવ્યું. અરે.

હીંદું હીંગ હાગ થકી લાગ, પુરણ દુઃખ પ્રગટાવ્યું. અરે.

પુન્યશાળીવર પ્રપંચ કરીને, કાગ ચક્ર ક્યાંથી ફાવ્યું. અરે.

દેવ વીગાને એસારી દયાળુ, એકદમ કેમ ઉઠાવ્યું. અરે.

આનંદીજન ઉપર ઈશ્વર, વીપરીત બીજક્યાં વાવ્યું. અરે.

જેના ગુણથી જય બોલાએ, જાહેર કેમ ન જણાવ્યું. અરે.

ખાખ પડાવી ખલક બધીમાં, પારસ કેમ પડાવ્યું. અરે.

“ચુનીલાલ” ભક્ત વત્સલ ભગવાનહે, સ્વર્ગ વીગાન ચડાવ્યું; અ.

મનહર છંદ.

મેટા માનવંતા, બાવનમતા માજી દીવાન.

કેસી એસ આર્ન, માન પત્રીકા ગળી હતી;

ગૌરીશંકર દીવાને, કેવળ મહીને ગુણ,

સ્વર્ગરાસ સુખી, દીશા સુન્યકાર લાગતી.

જેનું નામ સુણતાં, સદાય છે કલ્યાણકારી,

એવો વીર બોધ બેઠી, ગોહીલ ભુમી અતી;

પશ્ચાતાપ કેરો હવે, પારજ રહેશે નથી,

દેવાશી દીવાન થકી, ધરા બહુ દીપતી.

કાઠીઆવાડી કીમતી, કોહીનૂર ને કહેવાય,

ગુમાવી બેઠાની લાય, બોલાશે ન કીસમાં;

દેશ દેશાવર દેવ, થયાની ખજાર દેખીતા,

મોટા હાહાકાર થયો, મોટા મોટા મીલમાં
 ઇંચેજો અમીરો. ઉમરાવને અમલદાર,
 ઉદાશ પછને જુરે, દુનીયા આખીલમાં;
 વર્તમાન પત્રોવાળા, અતી વીલમય થઈ,
 ઘેરી હડતાળ પાડી. રહે ન કોઈ દીલમાં,
 બાવનઝ શહેનશાહી રૈયત કદન કરે,
 મહારાજન વાત સુણી. જુરે મોતી બાગમાં;
 બાવેણુનો ઘેરી સ્થંભ. કારમ્યો કડેડી પડ્યો,
 ભારી દીલગીરીનો ફેલાણી, બાગો બાગમાંનું.
 ગૌરીશંકર દીવાને, કાયમ કહ્યાણુકારી,
 રાજ રૈયતનું બહુ, કરવાના રાગમાં;
 પ્રજના પોકાર સુણી, કાર્ય ઉતમ કરાવ્યાં,
 શ્રેષ્ઠ કાર્તી સંપાદન થયા છે, સૌ બાગમાં.
 સ્વામી સ્વગ થયાના, અગર સુણી રોશનેથી,
 તાર દેશે દશ માંહી, છુટયા ગામો ગામોના;
 માહારાજને માઝન, બાધાવી હડતાળ પાડી,
 બંધ દરવાર કરી, એ શીસો તમામને.
 વર્કશોપ ઘડેચીને, વેણી શંકર મીંગ,
 પ્રેસોને સોમીલ, બંધ કર્યા બધાં કામને;
 જોણી દીલગીરી, આખા શહેરમાં મવાણી નથી,
 ધર્મનો ધનગરો, દુટી પડ્યો આ કામને.
 સોરડો.

મનહર માજી દીવાન, ગૌરીશંકર ગુણુનીધી;
 મોટું પામી માન, ચોપે સ્વર્ગ સીધાવીયા.

લલીત છંદ.

શુભ કૃત્યો કર્યો, તે હવા મણી,

વીનય વાતને, નામના ધણી; ગુણ ગુણ ગુણ
 વદન વાક્યથી, સંસ્કારાખરે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 અસંખ્યતો કહી, બોલતા નહીં, ગુણ ગુણ ગુણ
 પુરુષ નીલીની, ટેકમાં રહી; ગુણ ગુણ ગુણ
 સંધ્ય જેમણે, સત્ય વાતરે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 તદ્દત રાજગણ; ઈચ્છના ભણ; ગુણ ગુણ ગુણ
 અદ્ભુત ન્યાયનું, કૃષ્ણ જે બોલ્યું, ગુણ ગુણ ગુણ
 સુવડ રાગઓ, બોલ્યું છે ચારે; ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 ધર્મ ધાનમાં, અથ એ દતા, ગુણ ગુણ ગુણ
 દ્રઢ ચીતે સદા, શીવ પુજતા; ગુણ ગુણ ગુણ
 પુરુષ અદ્ભુત, ક્યાં ન જ ધરે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 સુખ ક્યું ધણું, રાજને પ્રાપ્ત; ગુણ ગુણ ગુણ
 કટકતી કરે, ધર્મની ભગત; ગુણ ગુણ ગુણ
 વીર છબી કહી, કેમ વીરે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 ફરી પ્રીતેશને, પ્રેમ કાવદા, ગુણ ગુણ ગુણ
 અદ્ભુત ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 બહુ જ માવીય, માવ નરે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 સત સલહથી, પ્રેમ જે કયા; ગુણ ગુણ ગુણ
 દીના જેનો તણ, દુષ્ટને કયા; ગુણ ગુણ ગુણ
 મરણ સાધથી, મીરો કહે, ગુણ ગુણ ગુણ
 ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ ગુણ
 ધરમનો સદા, રથે બે દુટાયા, ગુણ ગુણ ગુણ
 અગર દીક્ષા, છે સુદીર્ઘ; ગુણ ગુણ ગુણ

પ્રભુ ગમ્યું સને, શું ન હાથે,
 ગુણ અહયો ખરો, ગૌરીશ કરે,
 ખલકમાં સત્તા ખાલ છે ખરી,
 ભરત ભુમીગો, તીર તીસરી;
 જન પ્રભાતમાં, નામથી તરે,
 ગુણ અહયો ખરો, ગૌરીશ કરે,
 પુર પ્રભાતે, દીલ મા દયા,
 કરી નહીં કૃપા, કેમ તે ગયા;
 રતન આપતું, સ્વર્ગ સયરે,
 ગુણ અહયો ખરો, ગૌરીશ કરે. ૧૦

શીખરણી છંદ.

અરેરે આતે શો, ગજબ થઈ જાણું ખલકમાં,
 ગુમાવ્યું ગોહીલો, રતન ગણી મોટું પદ્મમાં;
 ગદા મોટા મંત્રી, સુખદરૂપી સુયસ્તન થયા,
 ગુણી ગૌરીશકે, જગત ઝટ છોડી દઈ ગયા. ૧
 કર્યા કામો પ્યારો, અનહદ પ્રેમ પારસ મણી;
 સુધાર્યા સંસ્થાના, નગર યાત્રી પ્યારૂં નીચગણી;
 મતી મહારાગને, સુધવ મતી આપી દીવદયા,
 ગુણી ગૌરીશકે, જગત ઝટ છોડી દઈ ગયા. ૨
 દયાળુ મહારાગ, તખ્તસીંહ ગોહીલજી ગુણી,
 જીના મંત્રી કેર, સુખદરૂપી મળ્યા ગુણ સુણી;
 ગયાછે ગોસ્વીના, ખગર સુણી શેઠકણર થયા,
 ગુણી ગૌરીશકે, જગત ઝટ છોડી દઈ ગયા. ૩
 વિલાતી વીશે સૌ, ભરત ભુમીકે ભડવીના,
 દયાળુની દોસ્તી, અવીચળ લીધું ગાનન હીરો;
 મળે નહીં મહાવિરો, ખલક મહીં મુકતી કરે મયા,
 ગુણી ગૌરીશકે, જગત ઝટ છોડી દઈ ગયા. ૪
 સુદિશાળી મોઝો, નીરમળ વીચારો મુગ કરે,

કયા કીર્તી કોટો, અમરનીજ કામો કરી અરે;!!!!
 ઉદાસી આ દેખી, મહન ગતી નારાયણ થયા;
 ગુણી ગૌરીચક્રે, જગત ઝટ હોડી ઢઈ ગયા. ૫

મનહર છંદ.

સ્વર્ગપુરી સોધું કે, દેલાસપુરી કેક ધાગ,
 દેવગતી પાર ન દેખાડી, ઓ ડીગંજરે;
 ગોહીલવાડનું ગુણી, રત્નતો ગુમાવ્યું અરે,
 નીપજે ન ન્યાયજનન, ધન્ય ધરા ઉપરે.
 ગુણ અહી ગુણ નીધી, સ્વર્ગમાં સીધાવ્યા તેથી;
 જાવનય પ્રજા પાણી, જતે નેત્રમાં બરે;
 નીપજે ન " મગાભાઈ " મજ્જનતો ગોગો ફાટયો.
 ગોચીતું મરણ સુણી ગોલતા અરે અરે,
 મોટા માનવંતા ગયા, ઘેરી ધ્યાનવંતા ગયા;
 દેવ દાનવંતા ગયા, નીતી ધર્મ ન્યાળવો,
 કાપીક્તી કળાના, પીછાન નાર દેલાશમાં.
 સોક સોધું રેલાણો તે, શીરીતે સંભાળવો,
 પર ઉપકાર કરનાર, પગ ધરનાર;
 અચીર ગયા મહા, રંક તણો માળવો,
 દેતાંશી માણ દીવાન, દેવ સોકમાંહી મજે;
 ગુણી મણી વીણુદીન, કાની પાસે માળવો.

સોરઠો.

મજે ન માણ દીવાન, ગૌરીચંકર ગુણનીધી;
 અતુર સમજજો જ્ઞાન, રાત રાત બટકો નધી.

દીર્ઘવીજી છંદ.

ગોહીલરાજ અવીચળ તેજ સુશોભીત;
 ધાર્મિક મંજીર માદી.
 ગોહીલવાડની માંય મણ્યાય દયાળુ;

અનુપમ પુર આખાદી;
 અમ્ર જુના વરલાથી વસ્તુપુર ભાવસી;
 હે નમ્ર ભાવ અનાદી;
 એ ગદી કલ્પ માજી દીવાન ગગાભાષ;
 જ્ઞાન અખાદી પ્રસાદી.
 આવી અહાનીશ નીરપીએ નિત સી-;
 હ અખ સહુ એકજ આરે.
 દેવડી ગંબર દેશપતી ગુણી ગોહીલ;
 ભુપ થયા આતી ભારે.
 ધાર્મીક રાજ ધુરધર અમૃત વેલ વ-;
 ધે પ્રતીદીન વધારે.
 દેવપુરી સમરાજ સમાજ દીપે;
 સહુ કાજ દા દગ્યારે.

(ફરી હવે ફાગમસ જેવોરે, અમલદાર નહી
 મળે એવો એ રાગ.)

ગૌરીશંકર જ્ઞાનને ઘાટેરે, સીધાવ્યા સ્વર્ગની વાટેરે;
 અમૃત પાઈને અળગા કર્યા છે, નિશ્ચય પામ્યા નાશ.
 વાત સુણને બીચાર કરી સહુ, અત્યંત શાય ઉદાશ;
 જન્મ ધરી નીજ જનુની કુખે, સુકૃત્ય કરતાં સંસાર.
 જેને કદર ગુણ જાણ્યા હશે તેને, સાંભરે સો સો વાર;
 મુન્યવંતાને ખરાને પ્રમાણીક, ગંભીર ગરીબની માજ;
 કાઠીયાવાડનો કીંગતી કોહીનુર, ગુમાવી બેઠા આજ;
 ગોહીલ રાજના માજી દીવન જે, કહેવાતા ગગાભાઈ.
 બાંહમહી ગુણ શ્રેષ્ઠ બતાવી, ચાલીયા સ્વર્ગની માંઈ.
 ગુણ સંભારે ત્યાં એક સતાંશનો, બદલો કદી ન વળાય;
 રાજ પ્રજા રખવાળ હડી નેતુ, દુઃખ દેખાડવું આંદી;
 મરણ ખગર સૌ સાંભળી કાને, નાખે કડા નીશ્વાસ;
 ખુડત બાયડી કાલનારા ગીયા, આવર ન પુરશે આશ;
 નીલી રીતીથી ન્યાસ કર્યા બહુ, સદગુણના બંડર;

ચૂંટી મથીમથી ચીત ત્વરાથી, સેધુ કીડા સરદાર;
રાબર અપદ્ધ કુધુ નીકર રાયનું, અપદ્ધ અબય પદ દાન;
માનવતા માણ દીવાન આરે, બુલવી દાધુ બાન;

લક્ષીત છંદ

સુખદ છાંયડી, જે સદા પળી,

સ્વજ પચંગી, ચીપચા પળી;

નર ઉદારતા, રત્ન એ ખરે,

આરે સુ કુધુ, ઈશ્વરે કાર. ૧

પુનઃ પાળીત, છેદ મુકીયો

પ્રલોક પા-માં કાળ ખુરીયો.

નવ મળી અરે, તુડીની ખુડી.

ગરણ પાળીયા, આયુષે ખુડી. ૨

ગદન છે ગતી, ક્ષણે મેતો,

નહી મળે મુવા, પ્રાણ છોડતા,

ઉતર પાંચની પાંચાં મુવા.

જમતમાં જમી જહેમી ખુડી. ૩

ગરણ પાળીયા, નહી મળે અરે,

જમ કુદી કર, દેહ ત્યાગરે.

કુળશ ગાનવી, કાપતો સદા,

જગત રંગતો, જાણતો અધા. ૪

જાણતો નયન વાર લાગતી,

જાણતીયુ લાજે, ઘેરો ને વતી;

સદા કાળને, અકલો કુર,

અવન માહીતો, કાળ કુંઘરે. ૫

રા. રા. ગૈરીશ કર તેજની પાછળે એ પુત્રને પેના

દીકનો ખડાનો વીસાર મુકીને સને ૧૮૮૧ ના ડિસેમ્બર

ગાસની પેલી તારીએ સ્વર્ગનાસ કર્યું છે તેમાં એટલા પુત્ર

વીજ્યશ કર છે ને ખીજા પુત્ર પ્રભાશ કર છે.

૨૬ રા. બીજેશ કર સંવત ૧૮૯૪ માં જન્મીને (૧૬)

વર્સની હિમરે એકમે સંવત ૧૯૩૧ ની શરૂઆત બાવનગર સંસ્થાનના કુંડલા મહારાજાએ જોડેને ધોળી સ્વતંત્ર વહીવટદારને હોદ્દા બોલાવ્યા હતા ત્યાર પછી કેટલાક સમય પછી મહારાજા વહીવટદારની જગો ગળી હતી.

સંસ્થાન બાવનગરના મહારાજાએ જશવંસીદજી કે. સી. એસ. આઈએ સુવત ૧૯૨૨ માં સ્વયંસંચાલિત થતાથી 'જોઈટ એડમિનિસ્ટ્રેશન' સ્થાપ્યું તે વખતે વીજ્ઞાનશાસ્ત્રને રૂ. ૫૦૦૦ ના પગારથી વસુલાતી અધીકારીની જગો મુળી હતી.

સંવત ૧૯૩૦ ની શરૂઆત મહારાજાએ સર વામ્પતસીદજીએ વીજ્ઞાનની લગભગ પોતાના હાથમાં લેતાં મી. વીજ્ઞાનશાસ્ત્રને આસીસ્ટન્ટ હોવાનું પદનો હોદ્દો આપ્યો હતો, સને ૧૯૪૮ ના મહારાજાએ 'કૈન્સીલ' સ્થાપતાં વીજ્ઞાનશાસ્ત્રને પ્રીન્સિપલ આપતા તાજા પદની સબ મદનો હોદ્દો આપ્યો હતો મી. વીજ્ઞાનશાસ્ત્રને પ્રવીણ જ્ઞાનવાનો મગજ શોષી દેવાથી મહારાજાએ તે જાળવવા એક ખર્ચ તરીકે લાંબા નીચે ઉઘાડ્યું હતું અને તે કાગળ માત્ર મુગર્થના ગવર્નર સર જેમ્સ ફર્ગ્યુશન લોર્ડ રૅલ ઉપરાંત તે કાગળી વાદગીરી વાસ્તે ડોક્ટર પીટરશન મી. અરેબી મી. રીચીને સરકારે મંડવેસ્ટે તેમની પ્રશંસા કરીને સને ૧૯૪૮ માં તેમને મુગર્થ યુનીવર્સિટીના ફેલો નીમ્યા હતા.

સને ૧૯૪૯ માં તેમના પોતાને મહેતા તરીકે મી. ગાંગુરખામાં 'તપ્તેશ્વર' મહાદેવની સ્થાપના કરતાં મહારાજા સરવંતસીદજી જી. સી. એસ. આઈએ સુવત સારી પ્રશંસા કરી હતી.

મી. વીજ્ઞાનશાસ્ત્રને બાવનગર સ્ટેશનના ગાંગુરખામાં નક્કી કુંવા વાવ તથા સરકારે પાંચાવી લોકોનો જીવનશૈલી છે તે તેઓ ગરીબ આંધળા હુલા લોકોને આપવાના વાસ્તવને પાણી તે સ્ત્રીઓમાં અન્ન વડેના ખારનું મહાર કિંમત બાવનગર તરફીમાં પચાસ હજાર સે પહેંચે હજાર રૂ. માં

મી. વીજ્યશંકરને બે પુત્રો છે તેમાં વડા પુત્ર સારા-
ભાઈ છે ને ખીજા પુત્ર નામે દરિભાઈ છે તેમાં મી. સા-
રાભાઈએ જાવનગર શહેર મધે ન્યાયાધીસનો હોદ્દો ભો-
ગવેલ છે.

રા. રા. ગવરીશંકરના ખીજા પુત્ર પ્રજાશંકર છે તે-
મણે પણ જાવનગર શહેર મધ્યે 'રાજ્ય ખર્ચ, ખાતાના
અધીકારીનો મોટો માનવતો હોદ્દો ભોગવેલ છે તેમણે પ-
ણ લોકોના ઉપયોગ વાસ્તે કુવા વાવ વગેરે પોતાના ખા-
નગી ખર્ચે બંધાવેલ છે રાજેશ્રી ગવરીશંકરે જાવનગરમાં
રહી પોતાના રાગ પાસે ખરા દીલથી નીમક હલાલીથીજ
નોકરી બજાવી રાજ્યનો અત્યંત સુધારો કરવામાં તનમન-
થી મહેનત લીધેલી તેમાં કંઈ શક નથી ને તેની હયાતી-
માં પોતે જશરૂપી જ્ઞાન સંપાદન કરેલ છે ઈશ્વરી બનાવ-
ને અસ્તોદય આખી દુનીયામાં થતું આવે છે માટે તેમ-
ના પરિવારને અમારું આશ્ર વચન છે કે ખરી સત્યતાથી
વર્તી ધર્મના કામમાં અગ્રેસર રહી માન મેળવશે એવી હિ-
મેદ રાખવામાં આવે છે.

તથાસ્તુ.

દોહરા.

જન્મેલા મરી જાય છે, જગત બનાવો જોઈ;
ખીલ્યું તે કરમાય છે, કરશે સોચન કોઈ.
હુકમ થાય પૃથ્વી પતી, પ્રજુપદ અગ્નિ પમાય;
અદલ તુટતાં આત્મ સૌ, કાણ ન ખોટી થાય.
સુકૃતથી સ્વર્ગે જશે, પરદુઃખ બંધન હાર;
સરસ નરસ બહો સદા, ઇશ્વર છે લેનાર,
મુવા મનુષ્ય કદી ના મળે, રૂદન કરો હરગીજ;
ત્યાગો દેહ તતક્ષણે, સાંપડશે નહીં ચીજ.
દેહ ધરો નહીં દીલગીરી, અંગ તણ અહસૌસ;
નામ તે તણા નાસશે, સુખથી ધરો સંતોષ.

દોહરો.

રહુ છું ભાવનગરમાં, 'ચુનીલાલ' ગાર' નામ;
બીજારાગ કેરી મદદમાં, અંધકર્યો આ ઠામ.

દોહરો.

પુરણ થયું પુસ્તક લઘુ, લીલ કરો દરિયાફ;
“ચુનીલાલ” કહે છે માવથી મુલચુક કરજો માફ;

ભાવનગરના વીજ્યાત વીર પુરૂષ રા. રા. ગૌરી
શંકરે કરેલો સ્વર્ગવાસ.

ભાવનગરના બ્રહ્મા, બડવીર, બાગ્યશાળી ને બાનુસૂ-
પણ વિખ્યાત વીર પુરૂષ રાં રાં ગૌરીશંકર ઉદયશંકર
જોડા સી. એસ. આઈ. ગંગળવારે સાયંકાળે આશ-
રે છ વાગતાને સગયે સ્વર્ગ વાસ થયા છે. તે દિવસનો સ-
ર્વ દિવસનાં દર્શન દર્ષ જેવો અસ્ત પામ્યો તેવાજ સૂર્યરૂપી
રાં રાં ગૌરીશંકરનો પણ અસ્ત થયો. ભાવનગરની ના-
ગરિક સાતિનો ઉદય એક રીતે અસ્ત પામ્યો એમ કહીએ
તોપણ ચાલે. નાગર સાતિમાં રાં રાં ગૌરીશંકર એક ર-
ત્ન હતા, અને ભાવનગરના નાગરો જે ઉદયતાને પાની પ્ર-
કાશ્યા છે તે પણ સ્વર્ગવાસી રાં રાં ગૌરીશંકરનાજ પ-
તાપથી, અને ભાવનગરનું રાજ્ય જે મોહોટપને પામ્યું છે
તે પણ એ બાગ્યશાળી પુરૂષના પ્રતાપથીજ, એમ કહીશું
તો તે અસલ મહારો નહીં. આખા કાલિયાવાડમાં, આખા

ગુજરાતમાં, આખા મુંગઈ ઈલાકામાં અને આખા હિંદુ-
સ્તાનમાં, એટલુંજ નહીં, પણ ઠેઠ વિસાવત સુત્રી ૨૧૦ ૨૧૦
ગૌરીશંકરનું નામ સર્વ પ્રાન્તના હૃદયમાં રમી રથુંબું, અ-
ને સર્વત્ર એમની એવી અસાધિક નામના બોલાય છે કે,
એમનું નામ એક હિંદા વીર પુરુષ તરિકે યોગરદ્ય પ્ર-
ખ્યાત છે. આવા જગપ્રસિદ્ધ પુરુષના મત થવાથી કઠિયા-
વાડ ઈલાકાએ એક અમલ્ય રત્ન ગુમાવ્યું છે, અને બાવ-
નગરની પ્રજાએ પોતાનો ખરેખરે શુભેચ્છક શરીર સૂર્ય
બોલે છે, જેનો માટે દરેક પ્રાન્તમાં સ્વભાવિક શોક પ્રવર્તે
એમાં શી નિર્માઈ છે.

સ્વર્ગચારી ૨૧૦ ૨૧૦ ગૌરીશંકરે સંવત ૧૯૪૨ ના
આશાઠ માસની શુક્લપક્ષ ૧૧ ને દિવસે વિદ્વત્સન્યાસ ગૃ-
હણુ કાઢેા હતા, અને સંસાર સાગરમાંથી તરી સન્યસ્તને
પામ્યા હતા તોપણ બાવનગરની સમગ્ર પ્રાન્તના અવાકર-
ણમાં એમની હયાતની એવી તો હુકું હતી કે દરેક જાણુ
સ્ત્રાપ દુઃખમાં ૨૧૦ ૨૧૦ ગૌરીશંકરની સાહ્યતાની આશા
રાખતા હતા, અને તે આશાએ સ્વર્ગપત્રી ફળિભૂત કર-
વામાં પાછી પાત્રી કરતા નહોતા. આરંભમાં એટલુંજ કે,
બાવનગરના દરેક ગૃહમાં ૨૧૦ ૨૧૦ ગૌરીશંકરને પોતાના
વડીલ વૃદ્ધ પુરુષ તરિકે માનવા હતા, અને જેમ વૃદ્ધાણુની
ગદ્ગદથી કોઈ પણ પુરુષ મધ્ય સાગર તરવાને હિમ્મતવાવ
થાય છે, તેમજ ૨૧૦ ૨૧૦ ગૌરીશંકરની શાંત, સ્વચ્છ, સ-
વૌચક સહાધી, સર્વ કોઈ પોતાનાં આવેક આપદાણુ વ-

રી જવાને ભાગ્યશાળી યત્ના હતા.

સન્યસ્ત લીધા પછી એમણે “શ્રીમત્પરમહંસ પરિ
માજકાચાર્ય સ્વામિ શ્રી સચ્ચિદાનંદ સરસ્વતીજી મહારાજ”
તું નામ ધારણ કરી હતું, અને સર્વજનો “સ્વામિ” ને
ને નામેજ એમને નમસ્કાર કરતા હતા. એમનો જન્મ
સંવત ૧૮૬૧ ના શ્રાવણ કૃષ્ણ પક્ષ ૧ ને દિને બાવનગ-
રની પાસે શ્રી ધોધા ગામમાં થયો હતો, અને તે પછી
દિનપ્રતિદિને એમનો અધિકો હૃદય યત્નો આજ્યો હતો, અ-
ને છેલ્લે બાવનગરના સ્વતંત્ર દિવાનપદ પામી વિજ્ય વર્ત્તા-
વી વિજય વિખ્યાતિ સંપાદન કરી હતી.

સ્વામીશ્રીની માંદગી ને મૃત્યુ.

સ્વર્ગવાસી સ્વામિ શ્રી સચ્ચિદાનંદજી આશરે બે મા-
સ પાંચ તાવ અને ઉત્તરસથી માંદગી પામતા હતા, અને
તેને માટે રાજ્યના ડાક્ટર આદિકની દવા કરતા હતા, પ-
રંતુ જેમ જેમ તેમના આયુષ્યનો છેડો આવતો ગયો તે-
મ તેમ તેમની માંદગી વધવા લાગી, અને તેમના દેહની
આજ્ઞા જવા લાગી. ડાક્ટર પણ ઔષધની ટીકી લાગી શકી
નહી—જે કે ડાક્ટર ને વેદેએ ઉપાયો લેવામાં તો મણુ
રાખી નહોતી. છેલ્લા દિવસોમાં કાઠિયાવાડના પ્રસિદ્ધ બાવા
વેદે પણ ઔષધ આપ્યું, તદ્વપિ ઈશ્વરી ઉપાસાઆગળ કા-
નું માસો એમના આયુષ્યનો અંત આવેલો ત્યાં ડાક્ટરો કે
વેદો શું કરે! મણુએ ઉપાયો શોધ્યા, ધણુએ પૈસા ખર્ચ
આપ્યા, પરંતુ ક્યાની ટીકી નહીં લાગતાં આખરે ગયા મું-

મળવારે સાંજે ૭ વાગતે છેક અંતના સમય સુધી શુદ્ધ-
વસ્ત્રમાં બોલતાં બોલતાં દેવલોક થયા. આ સમયવાર મા-
મમાં ફેલાતાંજ સર્વજનો એકે સ્વરે શોક દર્શાવવા લાગ્યા,
અને કહેવા લાગ્યા કે “યયું. નાગરિક સૂર્ય અસ્ત થયો.
નમસ્કાર નિસ્તેજ થઈ, અને બાવનગરનો મણીમત પા-
ઓ.” વિગેરે ગ્લાનિ ઉગ્ગામનારાં વેણો પ્રજા મૂખમાંથી
નિકળવા માંડ્યાં.

સ્વામીશ્રીની ભુમિદા ક્રિયા.

મળવારે સાંજાળે ગત થયા બાદ તત્કાળ તેમનાં
સગાંવહાલાં અને મિત્રમંડળો, તેમજ તેમના કુટુંબ સાથે
સારો નાતો રાખનારાંઓ અને બીજા સંખ્યાબંધ સ્ત્રી પુ-
સ્કૃષ્ટોનાં ટોળેટોળાં સ્વામિ શ્રીની વાડીએ દર્શનાર્થે જવા લા-
ગ્યાં, વાડીમાં અંદરના ઓઠલાપર સ્વામિ શ્રીને પલાંડી વા-
ળીને ખિરાજમાન કીધા હતા, અને સર્વને છુટથી દર્શન આ-
પ તેવી યોગ્ય સુઠ તેમના પુત્રે રાં ૨૦ ૨૦ વળેશંકર ગૌરી-
શંકરે તથા રા. રા. પ્રભાશંકર ગૌરીશંકરે રાખી હતી. મ-
ળવારની આખી રાત્રિ લોકોનાં ટોળેટોળાં દર્શન કરતાં જ-
તાં હતાં, અને સર્વના મૂખપર સ્વામિના ગત થવાની ગ્લા-
નિ છાઈ હતી. એવી રીતે આખી રાત્રિ વિત્યા બાદ છુલ-
વારની પ્રભાત યતાંજ તેમના પુત્રોએ સ્વામિશ્રીની ધર્મક્રિ-
યાઓ કરવા માડી હતી, જે ક્રિયા બહુ સરસ રીતે ને
સખિ વિધિએ સંપૂર્ણ થયા બાદ તેમનો એક આસફેદો-
આદ્ર લેવામાં આવ્યો હતો. તે પછી લોકોમાંથી આસ

જનારેલી પુખ્તપાણી માંડવીમાં સ્વામિશ્રીને પધરાવી તે દે-
ખાવતો ફોટોમાફ પણ લીધો હતો. બાદતરતબ તેમના પુ-
ત્રો તથા સગાં સંબંધીઓએ સ્વામિશ્રીની માંડવી પવિત્ર પે-
હેરેલાં વસ્ત્રો સહિત ઉપાડીને ગામમાં ફેરવવા લઈ ગયા હ-
તા. આ સમયે સેંકડો લોકો તે ક્રિયામાં ભાગ લેવાને પ-
ધાર્યા હતા, અને ઘણી મોટી બીડ થઈ હતી. તેમની આ-
ગળ ઝાસર, શંખ અને ડાંગો નાદ થતો હતો, અને એ-
વી રમના સહ સ્વામિશ્રીને ત્યાંના રાણીકાને રસ્તે થઈ શા-
મગદાશ અન્ય ક્ષેત્ર આગળથી દિવાન સોહેનના ઘર પા-
સે આવી જોગીવાડાની ટાંકી આગળથી ગવરીકુંડ તરફ લ-
ઈ જઈ છગન દેશાઈની વાડીને રસ્તે ફેરવી માંડવીને “ના-
રાયણ” ના ઉપરાઆપરી પોકારો સહિત પુનઃપોતાની રહે-
વાની વાડીમાં લઈ આવ્યા હતા. અને ત્યાં ૧૦૮ વાર સ્તા-
ન કરાવી તથા બીજી ધર્મની યોગ્ય ક્રિયા કરીને ઘણી ધા-
મધૂમથી જૂગિદા કરવામાં આવ્યા હતા. આ સમયે ત્યાં
હાજર રહેલા તમામ લોકોએ એકેસ્વરે “નારાયણ નારાય-
ણ, નારાયણ” નો નૌતમ નાદ કરી મહા સોર કીધો હ-
તો, અને સ્વામિશ્રીને સર્વ પ્રકારે શોભા પૂર્વક યોગ્યતાથી
જૂગિદા કરવાની ક્રિયા સમાપ્ત કરી હતી. જૂગિદા કરવાને
સ્થળે જમીનમાં ઊંડો ખાડો અગાઉથીજ ખોદાવી રાખ્યો
હતો, અને તેમાં સ્વામિશ્રીની સંજો તેમનો ડંડ આદિક સા-
માન પણ રૂકામણ આવ્યો હતો. એ સ્થળે અશુભર કરી
શારી જેવી અશુભવામાં આવનાર છે, અને એ સ્થળની

આડાઅડખ “ શ્રી ગૌરીશંકર મહાદેવ ” નું સરસ દેહેડું આ-
જ કેટલાંક વર્ષ થતાં જવાનેલું છે સ્વામિશ્રીને એ સ્થળ જ-
હુ પ્રિય હતું અને તેથી જોગને ત્યાં ભૂગિદા કીધા હતા.
ભૂગિદાની સર્વ ક્રિયા સમાપ્ત થયા બાદ સ્નાન કરી સર્વજ-
નો “ નારાયણ ”નો નાદ કરતાં જ ગામમાં સ્વામિશ્રીને જનું
ગૃહે પધાર્યા હતા, જ્યાં આગળ તેમના જનને પુત્રો ૨૦
રાં વિજયશંકર તથા રા. રા. પ્રભાશંકરને દિવાસો આપી
સહ વિજેરાયા હતા.

સ્વામિશ્રીની પાછળ થયેલો ધર્મ.

સ્વર્ગવાસી સ્વામિશ્રીની પાછળ પૂન્યાર્થે તેમના પુત્રો-
એ સારો ધર્મ કીધો હતો. માગમાં દરેક જીલ્લામાં ખીચ-
ડી, ધજી, બાજરી, લાડુ, ગાંઠિયા વગેરે વહુચ્યા હતા સો-
ના મોહોરો તથા રૂપા ને ત્રાંયાનાણું હરાડયું હતું અને
ઢોરને માટે ખડ વગેરેના ગાડાં છુટાં મૂક્યાં હતાં. એ શિ-
વાય ધણો રૂઠો ધર્મ કરવામાં આવ્યો હતો, જેથી ગરીબ
લોકો ધણા સંતોષ પામતા હતા, અને સ્વામિશ્રીના નામ
પ્રમાણે સારો ધર્મ કરેલો કેહેવાતો હતો સ્વામિશ્રી અસલ-
થી ધાર્મિક કાર્યો તરફ ધણી મગતા રાખતા હતા, અને
તેજ પ્રમાણેનો ધર્મ તેમની પાછળ થયેલો જોઈ જન સમૂ-
હમાં સદ્વાણી વદાતી હતી.

તારની ધમાલ.

સ્વામિશ્રીના સ્વર્ગવાસ થયાના સમાચાર દેશોદેશ આ-
ને મામેમામ પોહ્યાંઆડવાની ધમાલ ખુબ ચાલી રહી હતી,
અને મંગલપારની રાત્રિએ જ પિત્રાનિ તારકારાએ સર્વ

લગ્ન સમાચાર પોહોંચાડવામાં આવ્યા હતા. આમરે ખસે તારો કરવામાં આવ્યા હતા. જેમાં વિલાત ખતે ૧૦ ત-
થા કાઠિયાવાના દરેક રાગ સાહેબ ઊપર, ધણાક દિવાનો
ઉપર અને મુજરાત તથા દિલ્લા ધણાક પ્રખ્યાત પુરૂષો,
કે જેમની માથે રાગવાણી રાગિશ્રીને સાંગે રનેહને સં-
બંધ છે તે રાગવાણી ઉપર ખામ તારો કાઢ્યા હતા, જે-
થી ભાવનગરની તાર હાફીસમાં તે રાત્રિએ કામની ધણી
ધણાક ચાલી હતી.

સ્વામિનાં મૃત્યુની દિલગિરી.

સ્વામિશ્રીના મૃત્યુના સમાચાર તાર ગારફતે ચતુર્દિ
શાએ ફેલાતાજ સર્વમાં ધણી વધારે વર્તી હતી. જે કે તે-
ઓ છેક વૃદ્ધાવસ્થામાં ગત થયા છે તદ્દપિ તેઓ સર્વ જ-
નોને ધણા કામના ને કપ્યાળી પુરૂષ હોવાથી તેમના મૃ-
ત્યુથી એગરદમ ઉદાસિ પસરી હતી. દેશાદેશ ને ગામેગા-
મથી દિલગિરી દર્શાવનારા લાંબા લાંબા તારો તેમના પુત્રો
પર આવ્યા હતા, અને પત્નિદારાએ પણ ધણા દિલાસાના
લેખો પોહોંચાડ્યા હતા. સહએ પોતપોતાની લાગણી ખતા
વવામાં કઈજ કસર રાખી નહોતી. ગામનાં લોકોએ પણ
સ્વામિશ્રીના મૃત્યુનો શોક દર્શનિક કાઢ્યો હતો.

સ્વામિશ્રીના માન્યાર્થે ભાવનગરના નામદાર મ-
હારાજ સાહેબે પ્રગટ કરેલું જાહેરનામું.

સ્વામિશ્રીના મૃત્યુના સમાચાર નામદાર મહારાજ સા-
હેબને કાને જતાંજ તે નામદારે પોતાની દિલગિરી દર્શાવી
હતી, અને પોતાના એક આગલા નિગકહલાલ તરિકે પં-
કાયજા દિવાન રા. રા. ગૌરીશંકર ઉદયશંકર ઝોઝા સી.
એસ. આઈવા ગત થવાથી ખોતે અતિ ખેદ પામ્યા હતા
તથા મુકદ્દારને દિવસે પોતાનાં રાજ્યની વખામ હાફીસ વ-

મેરે તેમના માન્યાર્થે બંધ રાખ્યું હતું, તેમજ સ્વર્ગવાસી સ્તાગિશ્રીના મૃત્યુનિમિત્તે ખાસ જાહેરનામું પ્રગટ કર્યું હતું, જે શબ્દે શબ્દ નીચે પ્રમાણે હતું:—

અમારા રાજ્યના ધણા પ્રખ્યાત અને જિતકૃષ્ટ પ્રકારની નિમક હલાલીની સેવા બખ્તવાર માણ દીવાન આજમ ગૌરીશંકર હદયશંકર, સી. એસ. આઈ ગઈકાલે સાંજના ૬ કલાકને અંગે પોતાનો દેહ ત્યાગ કરી સ્વર્ગવાસ કર્યો છે તેના સમાચાર સાંભળી અમેને આવી ખેદ અને ખારે દીલગીરી થઈ છે.

આજમ ગૌરીશંકર, જેમણે હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રની વિધી પ્રમાણે પોતાના અંતિમ દેહનું સાર્યક અને પરમ કલ્યાણ થવાનું સાધન જે સન્યસત સંવત ૧૯૪૨ ની સાલમાં પારથ્ય કર્યું હતું તેઓએ સંવત ૧૯૩૫ ની સાલમાં જ્યારે અમારા રાજ્યના મુખ્ય પ્રધાનના ઓદ્ધાનું કામ છોડ્યું તે વખતે તેમની રાજ્ય સેવા તથા પ્રમાણિક ધણા વગેરેની અમોએ ધટતી પીછાન તથા સ્તુતી જાહેર કરી હતી તે અમારી રૈયતના સમજના લોકોના દીલમાં હજી તાજી હતી.

આ દુઃખદાયક બનાવના કારણથી અમારા નામીયા માણ દીવાન તરફ માન દાખલ અમે એવો હુકમ કરીએ છીએ કે, દરબારી સર્વે કામકાજ, તમામ ગૌરીસો તથા કાર્યો આજ સેજે બંધ રાખવી; તથા આજ રોજે પીલ ગાર્ડનમાં બેન્ડ બજાવવું બંધ રાખવું.

સંવત ૧૯૪૮ ના માગશર શુદ્ધ ૧ બુધવાર, તારીખ ૨ ડિસેમ્બર સને ૧૮૯૧.

રજુ—રતીલાલ માલેકલાલ.

હજુર સેક્રેટરી.

તખ્તસીંહજી,

મહારાજા સરયલ બાવનમર.

હવેના જાહેરનામાની આર બાજુએ રાજનીમિયાની

દર્શનવારી કાળી લીટીએ ફાપવામાં આવી હતી, અને એ પ્રકારે નામદાર મહારાજ સાહેબે સ્વામિશ્રીના મૃત્યુને માટે પોતાની લાગણી પ્રદર્શિત કરી હતી. કે જેને માટે નામદાર મહારાજ સાહેબને માન થયે છે. વળી વિશેષ માન એટલું માટે થયે છે કે, નામદાર મહારાજ સાહેબને આ મંથ દિવસે એટલે સામવારે જ્યારે સ્વામિશ્રીની માંદગી વિશેષ વધવાની ખચર પડા, ત્યારે તે નામદાર પોતાના નાજ્યના ડાકટર શેઠ અરજીરજી એરરામજી સાથે સ્વામિશ્રીની બાડીએ પધાયા હતા, અને અન્યેઅન્ય છેલ્લી મુલાકાત થઈ હતી. આ ઉપરથીજ જાણી આવશે કે, નામદાર મહારાજ સાહેબને સ્વામિશ્રી પ્રત્યે કેવી બાંધી પ્રીતિ ને કેવી સારી લાગણી હતી.

સ્વામિશ્રીનાં માન્યાર્થ મામમાં પડેલી

હડતાલ,

સ્વર્ગવાસી સ્વામિશ્રીનાં માન્યાર્થે બુદ્ધવારે બાવનગરની કેટલીક દુકાનો બંધ રાખવામાં આવી હતી તથા ગુરુવારે તમામ મહાજને ખાસ હડતાલ માંડી સ્વામિશ્રી પ્રત્યે પોતાની લાગણી જાહેર પ્રદર્શિત કરી હતી. મામનાં તમામ વેપારી કોડાએ સ્વામિશ્રીના મરણથી પોતાનાં ખરા અંતઃકર્ણથી અત્યંત આકંઠ કીધો હતો, અને મરનાર શ્રીના પુત્રને દલાસો આપવા માટે જન મંડળો તેમને ગૃહે ગયા હતા. તેઓએ સર્વ પ્રકારે ખેદ દર્શાવ્યો હતો. વળી કાઠિયાવાડ અને બીજાં કેટલાંક સ્થળોમાં પણ સ્વામિશ્રીનાં માન્યને ખાતર ખાસ શોક પાળવામાં આવ્યો હતો, અને કેટલાંક ગ્રામો તરફથી તે મહાજન સમસ્તે ખાસ તારામદારાએ પોતાની દિલગીરી દર્શનીક કરી હતી. અર્થાત સ્વામિશ્રીના મત યમથી દરેક સ્થળનાં કોડા અત્યંત ગમનિ માન્યા હતા. મહુવા કુંડલા તળાજ સીદાર જોટાદ તે તુરખા મામમાં ખાસ હડતાલ માંડી હતી.

ગૌરીકુંડનો શીટાલેખ.

શ્રીપરમાત્મને નમઃ

સંસ્થાન બાવનગરના શાહેલ વંશ દ્વાળીપદ શ્રીમાન મહા-
ત્મના રાઓળ શ્રીસર તસ્ત સિંહજી.જી. સી. એસ. સા-
ઈતા વિર્જ્ય રાજ્યમાં વડનગરનાગર આદ્યાશુઆજા અવટ-
ક સુરજી તેમના પુત્ર મોતીલાલ તેમના પુત્ર ઉદયશં-
કર તેમના પુત્ર સંસ્થાન બાવનગરના માશ્ત દિવાન આ-
જગ ગૌરીશંકર ઉદયશંકર આજા સી એસ આશ્તે-
મના પુત્ર વિજયશંકર તથા પ્રભાશંકરે પોતાના મંગા-
સ્થરપ માતુશ્રી કસલીવાએ સંવત ૧૯૪૩ના જેટ્ર સુદી
૧૧ ને શુક્રવારે કૈલાસ વાસ કર્યાથી તેમના કલ્યાણ સાથે
એજા વિજયશંકરના પુત્ર સારાભાઈ તથા હરિભાઈ
ના પુત્ર મોતીભાઈ એ પ્રમાણે પરિવારે સહીત મળાને
સર્વ લોકોના હિતાયે જાહેર બાવનગરમાં આ ગૌરીકુંડ
બધાઓ છે શાલીવાદન શાકે ૧૮૦૯ વીક્રમ સંવત ૧૯૪૪
ના શ્રાવણ સુદી ૧૫ને બોમવાર તા. ૨૧ મી અગષ્ટ સને ૧૮૮૮

દોહરો.

પુરણ થયું પુસ્તક લઘુ, દિલ કરો દરિયાફ;

“લુનીલાલ” કહેછે ભાવથી, મુલ જુક કરજો માફ.

સમાપ્ત.

જાહેર ખપ્પર.

સર્વ ઝારોગાવણીદાતે નમૂના પુસ્તક જાણવામાં આવે છે કે નીચે સહી કરનાર તરફથી થોડા દીવસમાં હીમજાકાવ્ય એ નામનું પુસ્તક બહાર પાડવામાં આવનાર છે માટે સર્વ સોખીશાભાઈઓ તેમાં આશ્રય આપશે એવી આશા છે. કિંમત ૦-૨-૦

B. S. K. & C. J. MODY.

